

Asia: VN/5875/2019

Lausuntopyyntö saamelaiskäräjälain muutosta valmistellun toimikunnan mietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

1 luku Yleiset säännökset (pois lukien 3 §)

Suomen YK-nuoret katsoo, että lain tarkoituksessa mainittu saamelaisten itsemääräämisoikeudesta on hyvä, sillä se saa sisältönsä kansainvälisistä ihmisoikeuksista, mm. KP- ja TSS-sopimuksista sekä YK:n alkuperäiskansajulistuksesta.

3 § Oikeus tulla merkityksi vaaliluetteloon

Suomen YK-nuoret katsoo, että nykyisen lain tulkinnavaraisuus on aiheuttanut ongelmia saamelaisten itsemääräämisoikeudelle. YK:n ihmisoikeuskomitea on vuonna 2019 todennut, että Suomi on rikkonut YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevaa yleissopimusta. Muutettava säännös olisi merkittävä parannus nykytilaan ja poistaisi konfliktin kansainvälisen oikeuden ja kansallisen oikeuden välillä.

Suomen YK-nuoret katsoo myös, että kieliperusteen laajentaminen neljanteen polveen yhdenmukaistaisi säännöksen pohjoismaiseen saamelaissopimukseen ja on näin kannatettava.

2 luku Saamelaiskäräjien tehtävät (5-8 §)

-

9 § Yhteistoiminta- ja neuvottelovelvoite sekä 9 b § Menettely yhteistoiminnassa ja neuvotteluissa

Suomen YK-nuoret näkee, että 9 §:n muotoilun tulisi vastata paremmin FPIC-periaatetta, eli vapaaseen tietoon perustuvaa ennakkosuostumusta. Nykyisellään ”pyrkimys saavuttaa yksimielisyys” ei toteuta periaatetta täysimääräisesti. FPIC-periaate perustuu YK:n alkuperäiskansojen oikeuksien julistuksen 19 artiklaan, jonka mukaan valtioiden on neuvoteltava vilpittömässä mielessä ja toimia yhteistyössä alkuperäiskansojen kanssa näiden omien edustuselinten kautta saadakseen niiden vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen ennen kuin valtiot hyväksyvät ja panevat täytäntöön lainsäädännöllisiä tai hallinnollisia toimia, jotka voivat vaikuttaa alkuperäiskansoihin.

9 a § Saamelaiden oikeuksien huomioiminen viranomaisten ja muiden julkisia hallintotehtäviä hoitavien toiminnassa

-

3 luku Toimikausi, toimielimet ja toiminta

-

3 a luku Kirjanpito ja tilintarkastus

-

4 luku Saamelaiskäräjien vaalit

-

5 luku Muutoksenhaku vaaliluetteloa koskevissa asioissa

Suomen YK-nuoret näkee, että oikeusvarmuus, mielivallan kielto ja vaatimus samanlaisesta kohtelusta ovat perustavaa laatuisia oikeuksia, jotka on suojattu Suomen perustuslaissa ja joita tulee kunnioittaa. Näemme, että laissa tulee ottaa huomioon YK:n alkuperäiskansojen oikeuksien julistuksen 33 artikla, jonka mukaan alkuperäiskansoilla on oikeus määrätä jäsenyydestään tapojensa ja perinteidensä mukaisesti sekä oikeus määrätä toimielintensä rakenteet ja valita niiden jäsenet omia menettelyjään noudattaen. Tästä näkökulmasta KHO:n roolin tulee olla suppea vaaliluetteloa koskevassa valitusasiassa.

6 luku Erinäiset säännökset

-

Rikoslain 40 luvun 11 §

-

Muita huomioita

-

Onnela Nicole
Suomen YK-nuoret